

De Heraut

VAN DE

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 8 October 1893. N°. 824.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent.
Abonnementen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentie: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van afleveringen 10 Cent per regel.

Van het Gebed.

ZONDAGSAFDEELING XLV.

Laat uw aanschijn lichten, zoo
zullen wij verlost worden.
Ps. 130: 208.

VL

Met het bidden ligt het danken verbonden. „Bid zonder ophouden", maar ook: „Dank God in alles", en zoo zegt dan ook de Catechismus, dat God zijn genade en den Heiligen Geest alleen dengenen schenken wil, die er met hartelijke zuchten Hem om aanroepen, „en daarvoor danken". Dit „danken" nu komt hier anders voor dan in de voorafgaande artikelen. Daar is de dankzegging een deel van de lofzegging, en behoort alzoo tot dien prijs, dien lof en die aanbidding, waarvan de offerande Gode toekomt. Maar hier verschijnt diezelfde dankzegging in geheel ander licht, en wordt ze beschouwd als van God verordeeld middel, om ons met genade te verrijken, en in dien zin op één lijn gesteld met ons gebed.

Op de bergen laaft men zijn dorst uit kleine bronnen. Uit de beek drinkt niemand dan in hoogten nood. Een ieder die het bergland kent en in de bergen thuis is drinkt bron-, geen beekwater. Maar ook die bronnen geven lang niet allen een verkwikkend water, en gemeenlijk vindt men op een dagreize niet meer dan tien twaalf kleine bronnen, die recht goed water opgeven. Maar die goede bronnen kent de bergbewoner dan ook. Soms zelfs zijn ze geteekend en toegankelijk gemaakt. En als de jager of de herder dan den weg langs komt, en dorst heeft, en een min goede bron voor de hand heeft, maar weet dat een kwartier verder de goede bron ritselt, dan gaat hij door, en duikt zijn dorst, en drinkt niet eer hij de ware bron bereikt heeft; onderwijl reeds als hij voormaak genietend in het frische koele water dat hem wacht. Dit nu is, als we ons zoo mogen uitdrukken, een gebed met dankzegging, sterker nog: een gebed dat uit de dankzegging voortkomt. Omdat die herder uit die heerlijke frische bron meermalen gedronken had, omdat hij in het drinken dat water had genoten, en omdat in zijn dorst de heugenis van dien heerlijken dronk levendig bij hem was geworden, daarom gaat hij alle andere water voorbij, en rust niet eer hij de aloude bron weer ritselt hoor.

En zoo immers is het ook op onze pelgrimsreise. Wat ons gebed richt en bepaalt is de heugenis van wat we vroeger genoten, van geestelijke verkwikking die eertijds ons deel werd, en voorts de wetenschap dat de bron, de fontein, de springader van die heil nergens elders dan in den Heere onzen God is. Hierdoor nu wordt het verband tusschen ons gebed en onze dankzegging gelegd. Wie bijna gedachteeloos, bij veel andere dingen, er ook nog zoo in algemeene termen bij bidt, of God hem zijn genade en den Heiligen Geest moge verleen, verstaat het „hartelijk zuchten" niet, kent de brandende begeerte

naar genade niet, en mist dien hartstocht naar genade, dien de Schrift zoo schoon onder het beeld van honger en dorst tekenst. Want „hartelijk zuchten" beduidt volstrekt niet, dat ik met een wanhopend gelaat ga zitten stenen en zuchten, maar beteekent, dat mijn gebed in mijn hart en niet op mijn lippen geboren is, en dat alzoo in die smeeking mijner lippen zich de stille verzuchting mijns harten uit. En zulk een stil gebed om genade, waarin metterdaad de ziel voor God wordt uitgesproken, is eenvoudig ondenkbaar, zonder heimwee naar wat vroeger genoten werd en zonder heugenis van de genade die vroeger, uit de Bron van alle genade u toegevloeide, u had opgebeurd en verkwikt. Wat de psalmist zingt: „Och, wie ik derwaarts weer geleid, hoe zou mijn ziel U de eere geven", is bij alle hartelijk zuchten vanzelf uitgangspunt. Er is dan verlatenheid, er is in de ziel iets van het gansch ontbloot zijn, en nu komt de heugenis op van het heerlijke water des levens, dat we eertijds uit de Fontein van alle goed indronken, en hoe die teug ons het leven vernieuwde, en met die herinnering komt vanzelf de draag, om naar diezelfde Bron weer toe te gaan, of we weer uit diezelfde Bron een even heerlijke teug van genade mochten indrinken. Die heugenis, die herinnering is het dus, die vanzelf tot danken uitdrijft voor vroeger verhoorde gebeden, en ook nu de ziel moed geeft, om weer tot diezelfde God van alle ontferming te gaan en nogmaals op een zielverkwikking uit zijn goedertierenheid te hopen. Het danken omvat uw verleden, gelijk uw gebed naar de toekomst grijpt, en eerst zoo gebed en dankzegging zich in uw smeekingen paren, draagt die uitgangspunt uwer ziel dat eeuwige stempel, dat alle verborgene omgang met den Eeuwige dragen moet. Wie er de proef van neemt, zal er dan ook den zegen van wegdagen. Nog altoos wordt er zoo weinig gedacht. Veel meer althans wordt er gebeden. Van de tien melancholische gebeden worden, is er nog altoos zelden meer dan één die terugkeert om Gode lof te geven. En toch wie als kind van God het zich tot vasten zet-regel maakt, om nooit te bidden om genade zonder dat de dank opklomme voor reeds genoten genade, zal het ondervinden hoe veel warmer toen dit ook aan zijn gebed geeft, en hoeveel rijker de ziel wordt begiftigd.

Al wat in vorenstaande over gebed en dankzegging gezegd is, gold intusschen uitsluitend onze geestelijke nood, en van de stoffelijke nooden werd met opzet nog geen gewag gemaakt. Dit moest wel, omdat we ten opzichte van onze stoffelijke nooden zoo geheel anders voor God in onze gebeden staan; en er zoo diepgaand verschil bestaat tusschen beide soorten gebeden. Onze vaderen drukten dit diepgaand verschil niet zoo onjuist uit, als ze zeiden, dat er voor geestelijke nooden een gebed zonder conditie was, en voor stoffelijke nooden nooit anders dan onder conditie. Ouder de conditie namelijk dat de vervulling van onzen stoffelijke nood Godes eere en het zieleheil van ons en onze broederen niet in den weg sta, maar bevordert. Er dient dan ook op gelet, hoe

in het Onze Vader slechts één bede voor onze lichamelijke nooden voorkomt, en hoe deze één bede zich bepaalt tot het gebed om het allernoodzakelijkste voedsel, en dat voor éénen enkelen dag. Reeds op dien grond mag dan ook gezegd, dat zij die in het gebed een soort toovermiddel zien, om de voldoening hunner begeerte te erlangen, den aard en de natuur van het gebed miskennen; iets wat met name geldt van de dusgezande genezing van kranken door het gebed. Al geven we toch voetschots toe, dat God machtig is, om kranken zonder medicijn te genezen, en al leert de historie dat allerlei ziekten, die uit het zenuwleven voortkomen en dus rechtstreeks met het zieleleven saamhangen, zeer dikwijls alleen door geloofsaangrijping genezen zijn, toch mag nimmer voorbijgezien, dat de absolute genezing, zonder medicijnen, in deze bedeeeling, nu God ons de medicijnen verleende, niet gevraagd worden mag; en dat de tweede soort van genezingen dan alleen door ons mogen begeerd worden, als we die zoeken tot verheerlijking van Gods naam, en volstrekt niet in de eerste plaats, om aan het lijden een einde te maken. Waar de tweede soort genezingen dan ook meer vrucht van geloofsoverspanning en opwinding dan van zucht om God te verheerlijken zijn, moet veel eerder gedacht aan die tekenen en wonderen, die naar luid der Schrift de openbaring van den Antichrist zullen voorafgaan en verzeilen, dan aan heilige wonderen, die wij hebben na te jagen.

Het gebed is geen toovermiddel, om van ons, die bidden, een soort wonderdoeners te maken, en voor Gods kinderen blijft alle gebed steeds aan den vasten regel onderworpen: „Dit is de vrijmoedigheid, die wij tot Hem hebben, dat, zoo wij iets bidden naar zijn wil, Hij ons verhoort." Zoo dikwijls er anders gebeden wordt, is er geen verhooring, of het moet dan in een verhooring zijn, om ons te straffen voor onze vermetelheid en onzen overmoed. De Middelaar zelf in Gethsemane heeft aan dit beding en deze conditie voorgoed alle gebed van zijn volk verboden, toen hij uitriep: „Doch niet gelijk ik wil, uw wil, o Vader, geschiede." Zegt nu iemand dat dan alle gebed voor lichamelijke nood is afgesneden, want dat niet één bidder vooraf weet, wat de beschikking en het besluit, en dus de wil, van Gods Voorzienigheid in dezen zijn nood is, dan verstaat zulk een het apostolisch woord verkeerd. Waar toch het apostolisch woord ons gebed bindt aan Gods wil, kan die band nooit verder strekken dan die wil ons openbaard is. Nooit moogt ge het dus voorstellen, alsof ons gebed ook maar eenigszins gebonden zou zijn aan den inhoud van Gods verborgen wil. Dat kan eenvoudig niet, omdat ge u niet binden kunt aan een X, en tot tijd en wijle het besluit gebaard heeft, alle verborgen wil van God voor ons een X is en blijft. Stel, om het concreet te nemen, dat een lief kind in uw huis door doodelijke ziekte werd aangegrepen, en dat u uit Gods verborgen wil geopenbaard was, dat dit uw kind morgen moest sterven, wat godvruchtige vader of wat vrome moeder zou er dan ook maar één oogenblik aan denken, om, tegen dit raadsbesluit

van den Eeuwige in, om levensverlenging te gaan bidden?

Het feit echter is, dat ge zulk een openbaring van Gods verborgen wil niet hebt, en nooit ontvingen zult. Ook al mag soms zeker voorgevoel werken, en dit voorgevoel van achteren soms een profetie gelijken, rechtstreeksche openbaring van Gods wil hebben we voor zulke nooden niet. Zoolang er adem is, blijft er daarom voor ons hope, indien althans de geaardheid der ziekte niet zoogoed als zeker den naderenden dood aankondigt. Ge staat hier derhalve voor een onzekerheid, voor een u onbekend besluit, en hoe zou nu ooit, dit u onbekende besluit Gods over het leven van uw kind, uw gebed bepalen en richten kunnen. Natuurlijk ge moet bidden naar Gods wil, maar hoe zou dat ooit gelden kunnen van een wil, die voor u een geheimnis is en blijft?

Bidden naar zijn wil beduidt dan ook heel iets anders, zoo ge het toepast op het gebed om genade, dan wanneer ge het laat slaan op het gebed in stoffelijke nood. Bij geestelijke smeeking legt het u den plicht op, om uw geestelijke smeeking in overeenstemming te brengen met Gods geopenbaarden wil. Zoo zult ge in uw geestelijke smeeking niet van den grond van uw gebed in den Middelaar afgaan. Ge zult uw gebed niet verder uitbreiden dan de beloften Gods u hiertoe recht geven. Ge zult niet nu reeds een volmaaktheid begeeren, die ge weet dat eerst in de toekomstende eeuw uw deel kan zijn. Ook zult ge tevreden zijn met uw drie talenten, zoo God u geen vijf talenten heeft toebedacht. O, om het kort te zeggen, ge zult ook in uw geestelijk gebed niet grijpen naar dingen die voor u te hoog zijn zouden, maar u houden binnen de perken, die God in zijn Woord voor zijn kinderen gesteld heeft. Hier kan en hier moet deze beperking u binden, omdat in het geestelijke Gods geopenbaard wil voor u ligt, en ge dus ook in uw gebed u naar dien geopenbaarden wil kunt richten. Maar in het stoffelijke staat de zaak heel anders. Hier mist ge elke bepaalde openbaring voor den u onrijsenden nood. Hier is geen geopenbaard wil, maar alle wil Gods verborgen. En het eenige wat u hier geopenbaard werd is dit, dat Gods verborgen wil alleen goed voor u is, en dat ge dus nooit anders moogt begeeren, dan dat die wil aan en door u volbracht worde. Ook hier is dus wel terdege een omtuining van uw gebed en een bepaling voor uw smeeking, maar die bepaling geldt niet den inhoud van uw smeeking, maar alleen de conditie van verhooring. Elk gebed dus, waarin ge uw God aanroept om verhooring voor stoffelijke nood, en dat bedoelt om, desnoods tegen Gods verborgen wil voor u, in toch uw begeerte af te dwingen, is niet vroom maar goddeloos; en dan eerst hebt ge in uw stoffelijke nood naar den wille Gods gebeden, als ge, ja, gansch vrij en openhartig uw ziele voor uw God hebt uitgesproken, maar onder en na die uitgangspunt steeds uw begeerte gevangen geeft onder het wijzer en beter bestel van Gods raadsbesluit. „Niet gelijk ik wil, uw wil geschiede."

Van den eenen kant zij er dan ook in uw

gebed om redding uit stoffelijke nood geen beperking of belemmering. Alle nood is onnatuurlijk. God schiep den mensch voor en in een paradijs, en de trek in ons hart naar een staat ook van uitwendige heerlijkheid is, God zij lof, in ons hart ook nu nog onuitroeibaar. Alleen de zwartgalligen en pessimisten hebben dien dorst naar heerlijkheid in hun hart gesmoord. Hoe frischer menschelijk gevoel ge in u om draagt, des te beslister zal alle nood en gebrek en pijn en krankheid en lijden u tegen den zin en den lust uwer ziele zijn. Het protest in uw binnenste tegen al wat uw volkomen geluk drukt, zal nimmer verstommen. En de bede uit den rijpsalm, of God alle smart mocht weren, zal niet in quasi vroomheid door u in „heilij alle smart" veranderd worden. Ga tot uw God gelijk ge zijt en bestaat, en zoo dikwijls eenige nood of zorg of beklendheid of verdriet u drukt, stort uw stil gebed voor den God uws levens uit, en klaag Hem al uw nood, die beter dan enig kind des menschen de worsteling van uw hart zal verstaan. Reeds een vader op aarde hindert het, als hij merkt dat zijn kind een smarte kent en door een verdriet gekweld wordt, dat het poogt te verbergen voor zijn vaderoor. En hoe zou dan uw Vader die in de hemelen is van u vergen, dat gij uw leed in uw hart zoudt opkroppen, en u niet veel eer uittolken, om niets te verbergen, maar al uw begeerten voor Hem uit te storten. Dit is dan ook zoo natuurlijk, dat elk menschenkind in hoogstaanden nood het vanzelf voor zijn God uitschreeuwet, en de schipbreukeling nog met een „God help mij," op de lippen wegstemt in de golven, die zijn God ten grāt voor hem besteld had. In dat opzicht dus geen beperking van wat aard ook. Ons hart moet ook in ons gebed voor onzen God doorzichtig zijn, en alle nood en alle begeerte van ons hart, mits die begeerte door het gebed niet als zondig wordt gebrandmerkt, mag voor Hem in onze smeeking worden gebracht. Maar dan ook van den anderen kant hebt ge alle gebed in stoffelijke nood voor anker te leggen aan het onomstootelijk beding, dat Gods verborgen wil geschiede. Dat beding toch moet gelden en doorgaan niet enkel bij ontzettende en aanrijpende gebeurtenissen, maar in elk geval en bij elke omstandigheid des levens. Ja zelfs de bede: „Geef ons heden ons dagelijks brood," is en blijft nog elken dag voor elk kind des menschen aan dat vaste beding gebonden. Immers de uitkomst toont, dat het meer dan eens niet Gods wil was, om een zeker persoon op zulk een dag zijn dagelijks brood te schenken; en zoo missen wij dus ook alle zekerheid, dat onze bede om ons dagelijks brood, op dezen en dien dag, vastelijk met Gods verborgen wil overeenkomt. Ge kunt, aan tafel gaande bidden om zegen op uw spijs, en toch kan het zijn, dat er in die spijs iets giftigs schuilt, en dat ge door die spijs ziekte beleeft, of zelfs uw leven in gevaar brengt. Geen enkel gebed op stoffelijk terrein heeft ooit of kan ooit de beloofde verhooring hebben dan alleen in zooverre die bede van achteren blijkt gedekt te zijn geweest door Gods verborgen wil.

De martelaren.

CXXXV.

LOUIS DE MARSAC.

In de geschiedenis der vorige martelaren is de naam van Louis de Marsac reeds voorgekomen. Wij kennen hem als den door God begenadigden getuige, die tot den einde mocht volharden. Hij was van adellijken huize en geboortig uit Bourbonnois. Zijn maatschappelijke loopbaan begon hij in het leger als een der ordonnances des konings van Frankrijk. Hij behoorde tot de compagnie van den heer de Lorge. Toen hij tot verandering gekomen was, verliet hij den krijgsveld en begaf zich naar Genève. Hier wonende, achtte hij het niet beneden zijne waardigheid, om eenig handwerk te kiezen dat hem voor ledigheid behouden zou. Intusschen nam hij toe in kennis van de waarheid Gods en in de behandeling van de wapenen, waarvan de Heere de zijnen leert zich te bedienen, tegenover zijne vijanden.

Eens was hij met zijn neef te Lyon, toen hij door de vijanden der reformatie gevangen genomen werd. De belijdenis, die hij den 17en Juli 1553 in zijn kerker voor zijne geestelijke rechters afgelegd heeft, is door hem zelf beschreven, en handelt van den vrijen wil, de verering der heiligen, het Avondmaal en de kuisheid. Later zond hij haar zijnen vrienden buiten den kerker, niet opdat zij haar zonden laten drukken, maar samen lezen. De tweede maal werd onze martelaar onderzocht door den vicaris, die hem over verscheidene bezweelingen ondervroeg. „Daarna vroeg hij mij" zoo vernemen wij van de Marsac

zelve, „wat mijne betrekking geweest was. Ik zide, dat ik een der ordonnances van den koning geweest was, en tot de compagnie van den hertog de Lorge had behoord. Toen zeide een der aanwezigen: „Die man was wel een dapper ridder en heeft u zeker niet tot deze leer gebracht." „Neen, hij vooral niet, zeide ik, want ik heb het, zoals ik reeds gezegd heb, van geen menschen geleerd. Men leert het ook niet in den oorlog, terwijl men vecht."

„Toen men mij ondervroeg, of ik in dien tijd, toen ik bij den koning in diens was, ook de mis ging hooren, voor de beelden op mijne knieën viel en mijne zonden den priester biechtte, beleeid ik, dat ik dat in mijne onwetendheid en groote blindheid vroeger gedaan had, maar dat ik nu God hartelijk dankte, die mij van deze groote dwaling teruggevoerde en op den weg der zaligheid geroepen heeft." „Meent gij", vroeg toen de vicaris, „dat gij nu op den weg der zaligheid zijt?" Hierop antwoordde de Marsac: „Ik meen het niet alleen, maar ik geloof het ook, en ben er zeker van door de belofte, waarmede Christus mij van mijne zaligheid heeft verzekerd." Een en andermaal herhaalde de vicaris, die hem een leeraar zou meebrengen of toezenden, die hem van ongelijk zou overtuigen. En de martelaar beloofde dat hij, van ongelijk overtuigd door de Schrift, zijne dwalingen zou herroepen. Het kwam echter bij de vijanden nooit tot een beroep op de Schrift, alleen op kerkvergaderingen, terwijl de leeraar weg bleef.

Drie dagen na dit gesprek en onderzoek kwam de vicaris weer met den halsrechter. Zij ontnamen hem bijna al zijn geld; wat hij mocht behouden had hij noodig voor zijn levensonderhoud. Daarna vroeg de vicaris hem weer, of hij zich niet wilde houden aan de geleerden, wien het gegeven was de Schrift te verklaren en niet aan hem. Hij antwoordde echter, dat hij hunne uitlegging niet noodig had en zonder hen wel kon bewijzen, dat het waar was wat hij zeide.

Eenen anderen keer vroeg de vicaris hem in tegenwoordigheid van den stadhouder des konings, of hij wilde volharden bij zijne dwalingen, of ze herroepen. In het laatste geval zou hij barmhartigheid ondervinden. Maar de Marsac wilde niet herroepen wat hij als waarheid, als Gods Woord had leeren kennen. Ontzettend was de listering, die de stadhouder bij deze gelegenheid ten aanhoore van den gevangene en den vicaris ongestraft dorst uitspreken. Gevraagd, of hij het Evangelie had gelezen en of dit wel door hem mocht geschieden, antwoordde de Marsac: „God heeft mij dat Evangelie gegeven en daaruit door zijnen Geest geleerd, anders zou ik het niet kunnen verstaan." Hierop nu zeide de stadhouder: „Daar zijn slechts twee Evangelien die goed mogen heeten, namelijk dat van Mattheus en Johannes; maar die van Markus en Lukas zijn uit allerlei stukken samengebracht, waaronder ik meen dat gedeelten van Paulus zijn. Daarenboven zou ik de brieven van Paulus niet boven de fabelen van Esopus stellen, zoo niet de leeraars hun zulk gezag gegeven had."

Bleek de stadhouder door deze getuigenis niet veel meer een ketter, dan de Marsac, die met diepe verontwaardiging hem tegenwoordig voorde dat Paulus een goede en zekere getuigenis had van zijne roeping!

Na nog eens teruggekomen te zijn op de belijdenis van de Marsac omtrent het Avondmaal, waarbij dese de leer der wezensverandering zoo beslist mogelijk verwierp, verlieten de vicaris en de stadhouder den kerker, om niet meer terug te komen.

Troostrijk was voor onzen martelaar en de andere bloedgetuigen, dat Willem Farel hunner gedachte en hun eenen brief schreef, waarin hij hun aantoonde, hoe groote genade het van den Heere was, dat hij aan arme zondaren de kennis zijns Naams geschonken had. Ook Jean Calvin zond hun een troostbrief, waarin hij tevens verklaarde, dat hij door de brieven der martelaren groote lijks gesticht was.

Omstreeks den 15en September 1553 werd de Marsac, nadat hem de geestelijke rechter van den wereldlijken had overgeleverd als schuldig aan ketterij, ter dood gebracht en wel te Lyon.

Tegelijk met hem werden levend verbrand zijn neef en Etienne Gravot. De eerste had in het begin van zijn gevangenschap gewankeld, zoodat de vijanden reeds jubelden over zijn afval. Maar God de Heere bracht hem van zijne dwaling terug.

Etienne Gravot, geboortig van Gyon-sur-Loire, was een schrijver, die eenigen tijd te Genève gewoond had. Hij werd te Lyon gevangen genomen, bleef 14 dagen in den kerker des aartsbischops en 14 dagen te Rouan, waarna hij de kroon des martelaars kreeg uit de handen van zijn Koning en Heere.

Voordat men deze drie martelaren uit den kerker bracht om ze te doden, deed men den neef van de Marsac en Etienne een touw om den hals. De Marsac verwachtte dat men met hem hetzelfde zou doen. Toen dit niet geschiedde, omdat hij van adellijken bloede was, vroeg hij: „Och, onthoud mij toch den halband, het teken van zulk een heerlijke oede, niet." Toen beval de stadhouder zijnen dienaar, dat zij hem het touw zouden aanleggen. Daarop kwamen de martelaren, vergezeld van vier grauwe monniken en een groote menigte van gerechtsdienaren, die hen moesten belleten tot het volk te spreken, op de straatsplaats. Daar werden zij met grooten spoed aan den paal gebonden en met drooge takkenbossen als bedekt. Terwijl de beul het vuur aanstak, zongen zij den lofzang van Simeon. „Nu laat Gij Heere! uwen dienstknecht gaan in vrede naar uw woord." Toen verstikte de rook hunne stem en kort daarop stierven zij.

DE GAAY FORTMAN.